

מסכת יבמות דף סו.

• משנה

<p>נכסי מלוג - מה שהאשה מכנסת ממון הרבה, ואינה כותבת כולו בכתובתה, ומשיירת לעצמה, הבעל אוכל פירות, והקרן שלה קיים, ואם מתו, מתו לה, ואם הותירו, הותירו לה</p>
<p>נכסי צאן ברזל - מה שהאשה מכנסת לבעלה ושמה לו לקבלם עליו באחריות כתובתה, שאם מתו, מתו לו, ואם הותירו, הותירו לו, ולשון צאן ברזל, שהקרן קיים, שאין פוחת ונפסד</p>

• משנה

עבדי צאן ברזל	עבדי מלוג	יאכלו בתרומה?
יאכלו ***	לא יאכלו **	אלמנה לכהן גדול...
יאכלו	יאכלו ****	בת ישראל לכהן
לא יאכלו	לא יאכלו	בת כהן לישראל
** אע"פ שהוא חייב במזונות, הרי אלו לא יאכלו בתרומה		
*** הואיל והוא חייב באחריות, הרי אלו יאכלו בתרומה		
**** אפילו עבדי מלוג שאינן שלו, יאכלו, דהיינו קנינו (האשה) שקנה קנין (העבדים)		

• גמרא - תניא...

"וכהן כי יקנה נפש קנין כספו, הוא יאכל בו..."	
"קנין כספו"	"וכהן כי יקנה נפש"
אשת כהן שקנתה עבדים, ועבדיו שקנו עבדים, יאכלו בתרומה	כהן שנשא אשה וקנה עבדים, יאכלו בתרומה
<p>"קנין כספו קרא יתירה היא, ולכן יש לדרוש את הכתוב כאומר "וכהן כי יקנה קנין כספו נפש, הוא יאכל בו, ללמד שקנינו שקנה קנין, אוכל בתרומה, כל קנין האוכל, מאכיל, וכל קנין שאין אוכל, אין מאכיל, ולכן אלמנה לכהן גדול שהיא חללה ואינה אוכלת בתרומה, אינה מאכיל</p>	
ואע"פ שערל וטמא אינם אוכלים, ומאכילים, שאני התם, דכיון שעומדים ליתקן ולאכול, מאכילים	
ואע"פ שממזר אינו אוכל ומאכיל, משום שדוקא בקנין נאמרה קנין אוכל מאכיל, ושאינו אוכל, אינו מאכיל, אבל ממזר שמאכיל, היינו מטעם אחר שהוא זרע של כהן, לכן אם אמו אלמנת הכהן אוכלת בתרומה	

מסכת יבמות דף סו.

• בענין ממזר שאין אוכל, ומאכיל....

<p>בת ישראל שניסת לכהן וילדה בת, והבת ניסת לממזר וילדה בן ומתה, והבן קיים, והרי אם אמו אשת כהן אוכלת בשבילו תרומה לאחר מיתת בעלה, לפי שיש לה זרע מן הכהן, והוא אינו אוכל דזר הוא, נמצאת מי שאינו אוכל, ואפ"ה מאכיל</p>
<p>והוא הדין נמי אי כשר הוה, שנולד מישראל כשר, נמי אין אוכל, ומאכיל אם אמו, והא דנקט ממזר, משום דמתניתין היא</p>

• בענין מדוע אין עבדי מלוג של אשת כהן פסולה מותרים בתרומה מדין "קנינו שקנה קנין"?

<p>קנין אוכל מאכיל, שאינו אוכל, אינו מאכיל</p>	<p>1. רבינא</p>
<p>מדאורייתא מיכל אכלי, ורבנן הוא דגזרי בהו, כדי שתאמר "איני אוכלת, עבדי אינן אוכלין, זונה אני אצלו", ולכן מתוך שמרגישה כן, ולא תהא שלמה עם מצבה, יבוא הכהן להוציאה</p>	<p>2. רבא</p>
<p>מדאורייתא מיכל אכלי, ורבנן הוא דגזרי בהו, משום אמלנת בת כהן ששבה לבית אביה,</p>	<p>3. רב אשי</p>
<p>דאי אמרינן יאכלו עבדי מלוג בתרומה, בחיי בעלה כהן גדול זה, משום קנינו שקנה קנין, דלא גרעה הך חללה מעבד שקנה עבדים, אתיא לאורויי היתירא אחר מיתתו להאכילם בתרומה מחמת אביה,</p>	
<p>דאמרה "מעיקרא באלמנותי הראשון היו עבדי אוכלים בתרומה דבי נשא, וכשנישאתי לכהן גדול, אכלי עבדי בתרומה, השתא כשמת כהן גדול, הדרי למילתא קמייתא ויאכלו עבדי בתרומה דבי נשא כמעיקרא באלמנותי הראשון", לכן גזרינן שלא יאכלו עבדי בת כהן, שהיא אלמנה שנשא לכ"ג, לאכול בתרומה,</p>	
<p>ובדין הוא דאין לגזור בבת ישראל אלמנה לכהן גדול, שאין חשש שאתיא לאורויי היתירא לאחר מיתתו, אלא דלא חילקו רבנן בין אלמנה לאלמנה וגזרו על כל עבדי אלמנות שנישאו לכהן גדול</p>	
<p>אבל בת ישראל שניסת לכהן, לא גזרו, שאינה אלמנה, ואין בה חשש דאתי לאורויי היתירא לאחר מיתת בעלה</p>	

מסכת יבמות דף סו:

• איתמר...

<p>המכנסת שום לבעלה, דנכסי צאן ברזל ששמה לו בכתובתה, והיו בהן כלים ודבר המסויים, וכשגירשה ובאתה ליטול כתובתה, היא אומרת, כלי אני נוטלת, והוא אומר דמים אני נותן כמו שקבלתי עלי בשומא, ומאז הן באחריותי, ושלי הן</p>		
<p>ר' יהודה</p>	<p>הדין עמה, ותטול כולה</p>	<p>משום כבוד בית אביה, הדין נותן שיהיו הכלים שלה</p>
<p>ר' אמי</p>	<p>הדין עמו, ונותן דמים</p>	<p>דתנן אם מתו, מתו לו, ואם הותירו, הותירו לו, הואיל וחייב באחריותו, יאכלו, ומדאכלי בתרומה, ש"מ שלו הוא **</p>
<p>** רב ספרא - אינה ראייה, דלא תני "הן שלו" אלא תני "חייב באחריותו", ובאמת לאו דידיה נינהו, אלא דאכלי בתרומה משום שחייב באחריותו</p>		

• קשיא על רב ספרא

<p>וכל היכא דחייב באחריותו, אכלי בתרומה, והתנן...</p>
<p>(רישא) ישראל ששכר פרה מכהן, מאכילה כרשיני תרומה, וכהן ששכר פרה מישראל, אף על פי שמזונותיה עליו, לא יאכילנה כרשיני תרומה</p>
<p>וא"כ ראינו דהיכא דחייב באחריותו ואינו שלו, אינו אכלי בתרומה?</p>
<p>תירוץ הגמ' - ברישא של המשנה לא קיבל עליו אחריות, דנהי נמי דשוכר חייב בגניבה ואבידה, אבל אינו חייב באונסיה, בכחשה, ובנפחת דמיה, ואין לדמות אלא לסיפא...</p>
<p>(סיפא) ישראל ששם פרה מכהן, לא יאכילנה כרשיני תרומה, וכהן ששם פרה מישראל בדמים כששכרה הימנו, שמאה לו והתנה עמו להחזירה לו בדמים הללו, שאם תכחש או תאנס או יוזלו פרות בעולם, יתן הדמים, מאכילה כרשיני תרומה, הואיל וקבלה באחריותו, ואע"פ שחוזרת בעיניה אם לא יפחתו דמיה, כל כמה דלא הדרה, של הכהן הוא ומאכילנה כרשיני תרומה</p>
<p>וכן יש לומר בעבדי צאן ברזל, שלעולם אין לבעל זכות לעכב את גופם, וכמו רב יהודה ורב ספרא, אך מ"מ מכיון שחייב הוא באחריותו לגמרי, לכן כל זמן שעומדים הם ברשותו נחשבים הם כקנינו לענין אכילת תרומה</p>

מסכת יבמות דף סו:

• תניא כותיה דר' אמי דהדין עמו, ונותן דמים

אם סימא הבעל את עינו	עבדי צאן ברזל יוצאין בשן ועין לאיש
אם סימתה עינו, דלאו דידה הוא	אבל לא לאשה
אלמא עבדי צאן ברזל נחשבים כקנינו של הבעל, ולא כקנינו של האשה, וכדברי רב אמי ש"הדין עמו" ונותן דמים אם רוצה	

• תניא כותיה דרב יהודה דהדין עמה, ותטול כתובה

כי זכות האשה היא ליטול את הכלים אם יגרשנה או ימות, וכרב יהודה דהדין עמה	המכנסת שום לבעלה, אם רצה הבעל למכור, לא ימכור,
עיין במפרשים הטעם לזה	ולא עוד, אלא אפילו הכניס לה שום משלו, אם רצה הבעל למכור, לא ימכור,
לא מיבעיא דאם מכר הוא בלא דעתה ומת או גרשה, דהיא מוציאה מיד הלקוחות, אלא אפילו מתה היא, הוא מוציא מיד הלקוחות, דמכירה לאו מכירה היא	מכרו שניהם (או זה או זה) לפרנסה, זה היה מעשה לפני רשב"ג, ואמר, הבעל מוציא מיד הלקוחות
הרי ברייתא זו מלמדת שאין הבעל יכול למכור את גוף נכסי צאן ברזל, כדי שהנכסים יהיו מזומנים להאשה אם תתגרש או תתאלמן, וכרב יהודה שאמר "הדין עמה"	

• אמר רבא אמר רב נחמן....

אמר רבא אמר רב נחמן - הלכה כרב יהודה דהדין עמה, ותטול כתובה	
והתניא כותיה דרב אמי? (עיין בערוך נר שיש נמי ברייתא כותיה דרב יהודה)	א"ל רבא לרב נחמן
אע"ג דתניא כותיה דר' אמי, מסתברא טעמא דרב יהודה משום שבח בית אביה	השיב רב נחמן:

מסכת יבמות דף סו:

• ההיא איתתא...

מעשה באשה אחת שהכניסה לבעלה בכתובתה, בין נכסי צאן ברזל, מין בגד של צמר, ומת הבעל
נטלו היתומים את הבגד ופרשו אותה על המת לשם תכריכים
רבא - קנאו המת, כלומר, תכריכי המת אסורים בהנאה
א"ל נאנאי בריה דרב יוסף בריה דרבא לרב כהנא, והאמר רבא אמר רב נחמן הלכה כרב יהודה שהדין עמה, וא"כ יש לה בעלות, ואיך יכולין יורשי המת לייחד אותה בגד לתכריכין ולגרום שתיאסר?
א"ל, ר' יהודה מודה היכא דמחוסר גוביינא, שאיסור הנאה מפקיע מידי שעבוד, וכיון שבשעת הנשואין, הבגד שהוא נכסי צאן ברזל ברשות הבעל, ולא ברשותה, אלא שיש עליה שעבוד, יכולים היתומים להפקיע השעבוד כשנעשה תכריכי המת ואסורים בהנאה

• ורבא לטעמיה, דאמר רבא....

אם מקדיש אותו, ודוקא קדושת הגוף כי האי גוונא, אבל קדושת דמים, לא, כדתנן מוסיף עוד דינר ופודה הנכסים הללו	הקדש
עובד כוכבים שהלוה את ישראל על חמצו, שיש לנכרי שעבוד על החמץ של ישראל, אחר הפסח, אסור בהנאה, דאתי איסור חמץ ומפקע ליה לשעבודא דעובד כוכבים **	חמץ
ישראל ששיעבד עבדו לבע"ח, ושחררו הלוה, יצא לחירות, והמלוה גובה מלוה שלו ממקום אחר	ושחרור
מפקיעין מידי שעבוד	
** והא דתנן בפרק כל שעה, שהחמץ מותר בהנאה, רבא מוקי לה התם כשהרהינו אצלו, שנתנו ישראל בביתו של עובד כוכבים, דההוא לא מחוסר גוביינא	

*If you would like the shakla vetarya summaries emailed directly to you (before it is posted on the website),
or to give feedback, please email blumenfeldyaakov@gmail.com.*